

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
3. คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมแตกต่างกัน
4. แรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ของชุมชนที่มีวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 153 คน จำนวน 17 ชุมชน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ของชุมชนที่มีวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 119 คน จำนวน 17 ชุมชน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง 111 คน เพื่อให้เกิดความสมดุลแต่ละชุมชน โดยผู้วิจัยกำหนดโควตาให้ชุมชนละ 7 คน เป็นตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง 119 คน ใน 17 ชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นแบบสอบถามรายการ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง นานๆครั้ง แทบจะไม่เคย ไม่เคยเลย ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และ ด้านสาธารณสงเคราะห์

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาล เมืองนครพนม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ใช้สถิติ t-test (independent Sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถอธิบาย ลักษณะต่างๆ ได้ ดังนี้

จำแนกตาม เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 65 คน (ร้อยละ 54.62) และรองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน (ร้อยละ 45.37) จำแนกตาม อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 70 คน (ร้อยละ 58.80) รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ อายุ 41 – 45 ปี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 24.40) อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 11.80) และอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 5)

จำแนกตาม สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพ สมรส จำนวน 75 คน (ร้อยละ 63.00) รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ สถานภาพ โสด จำนวน 27 คน (ร้อยละ 22.70) และหย่าร้าง จำนวน 17 คน (ร้อยละ 14.30)

จำแนกตาม วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในประถมศึกษา จำนวน 48 คน (ร้อยละ 40.30) รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 44 คน (ร้อยละ 37.00) ปริญญาตรี/เทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน (ร้อยละ 12.60) และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 12 คน (ร้อยละ 10.10)

จำแนกตาม อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 50 คน (ร้อยละ 42.00) รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ จำนวน 43 คน (ร้อยละ 36.20) เกษตรกร จำนวน 13 คน (ร้อยละ 10.90) และพนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 10.90)

จำแนกตาม รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 49 คน (ร้อยละ 41.20) รองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 34 คน (ร้อยละ 28.50) 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 19 คน (ร้อยละ 16.00) และตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 17 คน (ร้อยละ 14.30)

2. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกตามรายด้านทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการปกครอง ($\bar{x} = 3.57$) ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ($\bar{x} = 3.56$) ด้านสาธารณูปการ ($\bar{x} = 3.45$) ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ($\bar{x} = 3.20$) ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.05$) และด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{x} = 3.05$)

3. ระดับแรงงูใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับแรงงูใจมาก ($\bar{x} = 3.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับแรงงูใจมาก 3 ด้าน และแรงงูใจปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.63$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{x} = 3.59$) ด้านลักษณะของงาน ($\bar{x} = 3.47$) ด้านความก้าวหน้า ($\bar{x} = 3.44$) และด้านความสำเร็จของงาน ($\bar{x} = 3.43$)

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ด้านเผยแผ่และ ด้านการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.4 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.6 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามรายได้ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนโดยภาพรวมไม่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดนครพนม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้านลักษณะงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำมากกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการ ดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม มีดังนี้ วัดควรเคร่งครัดในการปกครอง ให้มีระเบียบวินัยเหมาะสมกับสถานภาพให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่สาธุชนทั้งหลาย คณะกรรมการชุมชนควรช่วยเหลือกิจกรรมในวัดในการเผยแผ่ธรรมะในวันสำคัญต่างๆจัดให้มีเอกสารเกี่ยวธรรมะให้แก่คนในชุมชน ให้ประชาชนหรือคนในชุมชนเข้าวัดสวดมนต์ ทำวัตรฟังธรรมทุกวันพระปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำและในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทางวัดควรจัดกิจกรรมทางศาสนาเข้าวัดฟังธรรม ให้พระได้รับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมด้วยเพื่อให้มีความรู้กว้างไกลสามารถสอนชาวบ้านได้ ควรจะมีกองทุนหรือผู้สนับสนุนพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติดีและเรียนดีให้ได้เรียนต่อใน

ระดับสูงเพื่อส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีความรู้ ควรมีห้องสมุดเพียงพอและสะอาดควรช่วยกันรักษาความสะอาด ร่วมมือกับชุมชนซ่อมแซมศาสนสมบัติ ศาสนสถานภายในวัดให้ดูสวยงาม ให้ทางการจัดงบประมาณเพื่อจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคแก่ทุกวัดเป็นอันดับแรกเพื่อทางวัดจะได้นำเงินบริจาคไปจัดทำกิจกรรมเผยแผ่ศาสนา และธรรมะให้แก่ชุมชนทางวัดควรมีอุปกรณ์ในการทำบุญให้ชาวบ้าน ได้ยิ้ม ไปประกอบพิธี ร่วมมือกับชุมชนทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรืองานบุญประเพณีประจำปี ควรให้แต่ละวัดจัดมีห้องสมุด มีบริเวณพื้นที่พักผ่อนอ่านหนังสือ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่ามีประเด็นที่น่ายกมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกตามรายด้านทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. คณะกรรมการชุมชนเข้าร่วมไม่เต็มที่เพราะอาจถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสโดยตรง
2. คณะกรรมการชุมชนอาจมองว่าการเผยแผ่ศาสนาธรรมเป็นเรื่องของพระสงฆ์ ฆราวาสไม่ควรเข้าไปแทรกแซง
3. การศึกษาของพระสงฆ์ส่วนมากจะเน้นเรื่องการสอนวิชานักธรรมหรือวิชาบาลี ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่มีความถนัดอยู่แล้ว ในส่วนของสนับสนุนมักจะเป็นเรื่องการบริจาคทรัพย์ในการพัฒนาวัด การถวายปัจจัยสี่ เป็นต้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546 : 61-67) ที่ศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน” ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ สามารถ ก้อนจันทร์ (2542 : 58 – 61) ศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง และผลงานวิจัยของ วิทยา บุณยะเวชชีวิน (2543 : 87 - 88) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง และผลงานวิจัยของ ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2542) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยกับเทศบาลเมืองระยอง” พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อย อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการชุมชนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ระดับแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชน ในการปฏิบัติหน้าที่ ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับแรงจูงใจมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. บรรยากาศองค์กรหรือวัฒนธรรมองค์กรของคณะกรรมการชุมชนอิทธิพล และมีบทบาทสำคัญต่อแรงจูงใจในการทำงานของคณะกรรมการชุมชนกล่าวคือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของคณะกรรมการชุมชนที่ปฏิบัติงานให้มีความสนใจในการทำงาน มีความร่วมมือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงานหรืออาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการที่ทำงานอยู่ในองค์กรชุมชนมีบรรยากาศในการทำงานดีก็ย่อมมีความสุขในการทำงานแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่จึงมีมาก
2. สถานการณ์ในปัจจุบันที่หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสร้างสวัสดิการที่ดีแก่คณะกรรมการชุมชน จึงทำให้คณะกรรมการส่วนใหญ่คิดว่า การได้รับสวัสดิการที่ดีทำให้คุณภาพชีวิตของตนเองดีขึ้นส่วนปัจจัยจูงใจ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบและด้านความก้าวหน้า ในหน้าที่การงานส่วนใหญ่จึงอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อสรุปว่า แรงจูงใจมีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจและดำเนินการพัฒนาคณะกรรมการชุมชน โดยวิธีการจูงใจต่าง ๆ ให้มีการปฏิบัติงานและต้องการให้ทำงานแก่ชุมชนมากที่สุด มีการสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน มีการจัดอบรมเชิงวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและมีการติดตามนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ นพรัตน์

อารยพัฒนากุล (2542 : 76) พบว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจทั้งสองด้าน คือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงาน ซึ่งหากคณะกรรมการชุมชน มีแรงจูงใจทั้งสองด้านคือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยสนับสนุนย่อมเกิดผลการปฏิบัติงานสูง เพราะแรงจูงใจนับเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันบุคคลให้มีความพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อประสพผลสำเร็จตามต้องการ (Herzberg, 1959 : 83) การที่บุคคลมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสูงจะทำให้ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงขึ้นด้วย อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน ลดอัตราการขาดงานและการลาออกจากงาน

สมมติฐานที่ 3 คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ และ อาชีพ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าอายุของคณะกรรมการชุมชนมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด และเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่อายุไม่เกิน 40 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานวัดต่ำกว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคนในวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-50 ปีเป็นวัยที่สร้างฐานะทางครัวเรือนได้เกือบจะมั่นคงหรือมั่นคงแล้วจึงมีเวลาเสียดสละเพื่อส่วนร่วม โดยการสร้างสรรค์สังคมชุมชนให้ดีขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการในวัยนี้จึงเข้ามามีส่วนร่วมสูงกว่าคณะกรรมการในวัยอื่น ส่วนวัยที่อายุไม่เกิน 40 ปี ก็อาจกำลังเอาเวลาไปทำมาหากินสร้างฐานะความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีเวลาที่จะเสียดสละจึงมีน้อย และวัยอายุ 50 ปีขึ้นไปอาจใช้เวลาอยู่กับครัวหรือกับการท่องเที่ยวอย่างอื่น ๆ จึงสนใจที่จะพัฒนาวัดน้อยกว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของนริศ จำนุรักษ์ (2538 : 62 - 65) ศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ การดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และงานวิจัยของ สุรปรีชา ลาภบุญเรือง (2530 : 65-67) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ” พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า อาชีพของคณะกรรมการชุมชนมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด และพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.90) ส่วนคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ มีส่วนร่วมต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.14) ซึ่งเป็นไปได้สูงเพราะการประกอบอาชีพเกษตรกร ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการควบคุมดูแลกระบวนการผลิตการเกษตรของตนเองตลอดเวลา ในขณะที่การค้าหรือประกอบธุรกิจ อาจมีความจำเป็นต้องเฝ้าติดตามการดำเนินงานของธุรกิจนั้นอย่างใกล้ชิด จึงไม่มีเวลาที่จะไปคิดหรือสนใจเรื่องอื่นมากนัก จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพต่างๆกันเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ (ศิริภา สถาพรวงษา, 2541 : 30.33) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง คือ ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ การเลื่อนฐานะทางสังคม และถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ บริบททางการเมืองวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ

สมมติฐานที่ 4 แรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนด้านลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองในเชิงลบและมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศองค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมผ่านทางแรงจูงใจในการทำงาน และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมนั้นการที่องค์กรของคณะกรรมการชุมชนมีบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการทำงานส่งผลให้คณะกรรมการชุมชนเกิดการรับรู้ว่าตนได้รับแรงจูงใจจากองค์กร และมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของวัด ที่เนื่องมาจากบรรยากาศองค์กรเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยามีอิทธิพลต่อจิตใจ หรืออารมณ์ของคณะกรรมการชุมชนผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นบรรยากาศองค์กรที่ดีมีโครงสร้างขององค์กรที่เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยกฎระเบียบ ที่ทันสมัยทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนจะทำให้เกิดพลังแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างหลากหลายรวมถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมได้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ไกเซอร์ และชางค์ (Kaiser & Chung, 2000: 104) ได้ชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศสองครั้งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างกลุ่ม และความเกี่ยวข้องกันในการปฏิบัติงาน ส่วนแต่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร และผลการวิจัยของ สุจินต์ ดาววีระกุล (2527: 68-70) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2527 ” พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมมากที่สุด และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสำคัญกับหมู่บ้าน การกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ความต้องการเกียรติ และการได้รับการชักชวนจากกรรมการหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน นายอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านการปกครองข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมจัดคณะกรรมการดำเนินงานบริหารตามระเบียบของวัด ($\bar{X} = 3.42$) ด้านการเผยแพร่ศาสนาธรรมข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เผยแผ่ธรรมะทางวิทยุหรือหอกระจายเสียงของชุมชน ($\bar{X} = 2.74$) ด้านการศึกษาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดการฝึกอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน ($\bar{X} = 2.76$) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดทุนสงเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{X} = 2.83$) ด้านการสาธารณูปการข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญ อาคารเรียนในเขตพุทธาวาส ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเกี่ยวกับอัฐบริวารสำหรับบรรพชิต ($\bar{X} = 3.26$) ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.1.1 ควรจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบของวัดแก่คณะกรรมการชุมชนและจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานบริหารงานเป็นฝ่ายต่างๆ มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.1.2 ควรทำการเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุหรือหอกระจายเสียงของชุมชน คณะกรรมการชุมชนมีความเข้าใจว่าการเผยแพร่ศาสนาเป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์โดยตรง และมีโอกาสน้อยมากจัดรายการวิทยุควรเน้นการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายเสียงของชุมชน โดยการเปิดรายการธรรมะเพลงธรรมะหรือข่าวสารที่ส่งเสริมคุณธรรม

1.1.3 ควรจัดการฝึกอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน ควรร่วมวางแผนกับพระสงฆ์ผู้ปกครองขอความสนับสนุนร่วมจัดการฝึกอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน

1.1.4 ควรจัดทุนสงเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาสงเคราะห์ ควรขอคำปรึกษาปวารณาคนเป็นผู้อุปถัมภ์ให้ความช่วยเหลือการศึกษาสงเคราะห์ตามกำลังหรือ โอกาสที่ตนจะทำได้หรือร่วมกันจัดทุนสงเคราะห์ให้พระภิกษุสามเณรที่มีความประพฤติดีมีความตั้งใจพัฒนาตนให้มีความรู้

1.1.5 ควรร่วมบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญ อาคารเรียนในเขตพุทธาวาส คณะกรรมการชุมชนควรประชุมปรึกษาและขอความเห็นจากเจ้าอาวาสเพื่อลงความเห็นร่วมบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญให้ใช้ในการศาสนพิธีได้เสมอ

1.1.6 ควรสงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเกี่ยวกับอัฐบริวารสำหรับบรรพชิต คณะกรรมการชุมชนควรเข้ามาสร้างความคุ้นเคยกับพระภิกษุสามเณรและสอบถามเครื่องใช้อัฐบริวารสำหรับบรรพชิตว่าเพียงพอหรือไม่

1.2 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านลักษณะของงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานในตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนที่ทำตรงกับความรู้ที่ได้ศึกษามา ($\bar{x} = 3.26$) ด้านความสำเร็จของงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการชุมชน

($\bar{x} = 3.35$) และ ผลการปฏิบัติงานกรรมการชุมชนของท่านในแต่ละเรื่องมีคุณภาพเสมอ

($\bar{x} = 3.35$) ด้านความรับผิดชอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านคิดว่าปริมาณงานกรรมการชุมชนที่ต้องรับผิดชอบในปัจจุบันเหมาะสมกับความสามารถของท่าน ($\bar{x} = 3.52$) และปริมาณงานกรรมการชุมชนที่ท่านรับผิดชอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.52$) ด้านการยอมรับนับถือข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

($\bar{x} = 3.42$) ด้านความก้าวหน้าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีโอกาสที่จะได้เป็นผู้นำชุมชนในอนาคต ($\bar{x} = 3.10$) ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.2.1 ควรสนับสนุนหรือจัดการงานตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนที่ทำตรงกับความรู้ที่ได้ศึกษามา

1.2.2 ส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการชุมชนและ ผลการปฏิบัติงานกรรมการชุมชนของท่านในแต่ละเรื่องมีคุณภาพ

1.2.3 จัดปริมาณงานกรรมการชุมชนที่ต้องรับผิดชอบในปัจจุบันเหมาะสมกับความสามารถ

1.2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

1.2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการชุมชนที่เสียสละเพื่อส่วนร่วมได้มีโอกาสเป็นผู้นำชุมชนในอนาคต

1.3 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า อายุและอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการชุมชนซึ่งอยู่ในวัยไม่เกิน 40 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี หรือ วัยหนุ่มและวัยอาวุโส ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันเพื่อจะให้เกิดความหลากหลายของความคิดเห็นปัญหาที่ดี

1.3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนคณะกรรมการทุกกลุ่มอาชีพเข้าร่วมในการสร้างสรรค์ดำเนินการและพัฒนาวัดศาสนสถานศูนย์รวมจิตใจของชุมชน โดยปลูกฝังความตระหนักให้เห็นคุณค่าของสถานบันพุทธศาสนา

1.4 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้านลักษณะงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำมากกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่ายิ่ง

คณะกรรมการชุมชนมีแรงจูงใจในการทำงานมากเพียงใดคณะกรรมการชุมชนก็ยิ่งจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดน้อยลงทุกขณะ ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเรื่องการดำเนินการของวัดหรือการพัฒนาวัดเป็นงานส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบที่คณะกรรมการชุมชนจำเป็นต้องดำเนินงาน กล่าวคือ กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่างานการพัฒนาวัดเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชน

1.4.2 สนับสนุนและส่งเสริมคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในทุกภารกิจไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการศึกษา การสาธารณูปการ การศึกษา สงเคราะห์ การปกครองคณะสงฆ์ ฯลฯ

1.5 ผลจากวิจัยวัดอุประสงค์ที่ 5 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบประเด็นที่ควรดำเนินการดังนี้

1.5.1 วัดควรเคร่งครัดในการปกครอง ให้มีระเบียบวินัยเหมาะสมกับสถานภาพให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่สาธุชนทั้งหลาย

1.5.2 คณะกรรมการชุมชนควรช่วยเหลือกิจกรรมในวัดในการเผยแพร่ธรรมะในวันสำคัญต่างๆจัดให้มีเอกสารเกี่ยวธรรมะให้แก่คนในชุมชน

1.5.3 ควรให้พระได้รับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมด้วยเพื่อให้มีความรู้กว้างไกลสามารถสอนชาวบ้าน ได้

1.5.4 ควรจะมีกองทุนหรือผู้สนับสนุนพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติดีและเรียนดีให้ได้เรียนต่อในระดับสูงเพื่อส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีความรู้

1.5.5 ควรมีห้องสุขาเพียงพอและสะอาดควรช่วยกันรักษาความสะอาดร่วมมือกับชุมชนซ่อมแซมศาสนสมบัติ ศาสนสถานภายในวัดให้ดูสวยงาม

1.5.6 ควรมีอุปกรณ์ในการทำบุญให้ชาวบ้าน ได้ยิ้มไปประกอบพิธี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ด้านการศาสนศึกษา และด้านการศึกษา สงเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้น ในการศึกษารound 2

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวัด โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์ ในพื้นที่จังหวัดนครพนมและพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY